

וכן אם אמרו העדים מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של 'יוסף בן שמעון' — ינתן לאשה בזמן שהבעל מודה (כאוקימתת רבי ירמיה). ואין חוששים שמא הגט הנמצא חתום ע"י עדים אחרים ששם כשם העדים הללו.

ואפילו הוחזק 'יוסף בן שמעון' אחר, משמע שהבעל נאמן לומר שהוא זה הכתוב בגט, שאינו חשוד לקלקלה, וכמו שנאמן לומר 'גרשתיה'. ויש ספרים שגורסים שהעדים מעידים על 'יוסף בן שמעון זה'. (עתוס' וריטב"א).

וכן אם נותן הבעל סימן מובהק, נקב יש בו בצד אות פלונית — כשר. כן העמיד רב אשי (ויש גורסים שהעדים אומרים הסימן. ולפי"ז כשר אף אם ראו תחילה ואח"כ אומרים סימן. תור"פ. וע' באורך בריטב"א. וע"ע בריטב"א 'החדשים' להלן כו:). אבל בסימן רגיל, כגון 'נקב בעלמא' נסתפק רב אשי האם מועיל מדאוריתא אם לאו, ולכך אין להכשיר הגט על פיהם. וע"ע להלן כו:). ואף בטביעות עין מחזירים את הגט לצורבא מרבנן (יט).

א. גט שכתוב עליו הנפק — כתבו התוס' ועוד ראשונים [דלא כדמשמע מפרש"י לכאורה], שודאי נפל מן האשה, הלכך אם אין שיירות מצויות [ולרבה אפילו מצויות אלא שלא הוחזקו איש ואשה ששמותיהם כשל אלן] — אין לחוש שמא נפל מאשה אחרת, ומחזירים לה (משמע אפילו אין הבעל מודה שנתן. ואולם נראה לכאורה מדברי התוס' לעיל יג: ד"ה הא) שאם טוען הבעל 'מזויף' — אין נותנים לאשה).

ב. אם ראינו מקודם את הגט ביד האשה — פשוט שיחזיר לה, שהרי היא מגורשת, ואם כן אפילו הגט הזה אינו שלה, אפשר להחזירו לה לראיה בעלמא, ואפילו אין הבעל מודה (עפ"י תוס').

ג. הביאה האשה סימנים [באופן שאין לתלות שידועתן מראיית הגט כשהיה בידי הבעל, כגון נקב בצד אות פלונית] — ינתן לה, אף אם הבעל מביא גם הוא סימנים. אבל אם הבעל נותן סימנים בכלי שהיה הגט נתון בו כשנמצא — מועיל (עפ"י גמרא להלן כה; רי"ף. וע"ע במובא שם).

וכתב הרא"ש שלאשה די בסימן שאינו מובהק, משא"כ כשנותנים לבעל שיכול לגרש, אינו כשר אלא בסימן מובהק. ויש סוברים שאף האשה צריכה ליתן סימן מובהק — למאן דאמר סימנים דאוריתא. ויש מי שכתב אפילו למאן דאמר סימנים דרבנן (ע' בראשונים כה).

ד. גט שאבד ומצאו הבעל עצמו או האשה או השליח, ומכירים אותו בטביעות עין — הגט כשר. לא הצריכו 'צורבא מרבנן' אלא בדבר שהוא בידינו ובא זה להוציא, אבל בדבר שבידו, כל אדם נאמן על פי טביעות עין אף לענין איסורי תורה (ריטב"א, עפ"י חולין צו; וכ"ה בתורי"ד להלן כו:).

דף יט

מג. א. שטר שאבד ונמצא, האם יש לחוש בו שמא נכתב על ידי המתחייב ולא ניתן ביד הצד הזוכה?

ב. מצא שטר שחרור של עבד, מה יעשה בו?

ג. מצא שטר מתנה של בריא ושל שכיב מרע — מה דינו?

ד. מצא שובר של כתובה וכד' — מה דינו?

א. שטר חוב שאבד ונמצא, יש לחוש שמא כתב ללוות ועדיין לא לווה או שלווה בזמן מאוחר יותר, ואם נחזיר השטר למלוה, עלול לטרוף לקוחות שלא כדין מזמן הכתוב בשטר. [מלבד לאביי (לעיל יג) ש'עדין בחתומיו זכין לו' — הרי זכה המלוה בשעבוד משעת עשיית השטר. ואולם אם לא הגיע ליד המלוה לעולם, וכגון שאין חייב מודה, חוששים שמא כתב ללוות ולא לווה].

בגט אשה ובשטר שחרור של עבד, אם אומר הבעל 'תנו' — נותנים, ואין חוששים שמא כתב ליתן ולא נתן ויגבה מלקוחות [שקנו פירות נכסי מלוג מהבעל או קנו קרקעות שקנה העבד מהרב] שלא כדין, מהזמן הכתוב בשטר — כי לכשתבוא האשה או העבד לטרוף מהלקוחות יאמרו לה, הביאי ראיה מתי הגיע השטר לידך. ולא תוכל לטרוף מהם אלא אם קנו לאחר הזמן שהגיע לידה. [משא"כ בשטר חוב חוששים שלא יטענו ואת הלקוחות, כי יסברו, מכך שפסקו הדיינים להחזיר לו השטר, משמע שידועים שודאי הגיע לו השטר קודם שלקחת. לא כן בגט, אומרים הלקוחות, החזירו לה כדי שתוכל להינשא בו].

ולפי דעה אחרת משעה שהבעל כתב לה גט, שוב אין לו פירות, והרי מצד הדין מכירת הבעל לפירות מאותה שעה, אינה תקפה.

ומבואר בגמרא שאם נוקטים זכות היא לעבד שיוצא מתחת ידי רבו, הרי שלאביי זכה העבד בנכסים למפרע משעת עשיית השטר, גם אם הגיע הגט לידו רק לאחר זמן.

בשטר מתנה של בריא, חוששים שמא כתב ליתן ולא נתן לו, ונתן אחרי כן לאחר, ועתה נמלך ורוצה להוציא מיד האחר על ידי הצגת השטר הזה — הלכך לא יחזיר. וכן הדין במתנת שכיב מרע כאשר כבר מת הנותן (רב וביד). אבל אם הוא חי בשעת מציאה — אין חשש, שהרי גם אם נתן לאיש אחר, כשיצאו שני השטרו יזכה האחרון ולא הראשון, ששכיב מרע יכול לחזור בו ממתנתו. ולכן אם אמר תנו — נותנים. (וכן הדין במתנת בריא כשכתוב בשטר שיכול לחזור בו אם ירצה. עראשונים).

כתבו התוס' שלאביי, אם אמר תנו נותנים אף במתנת בריא, שאין חשש לטריפה שלא כדין, מפני שזכה במתנה למפרע משעת עשיית השטר. וכן דעת הרמב"ן ושאר ראשונים [ומשמע שנקטו כן אף בדעת הר"ף. ערמב"ן ור"ן]. ואילו הרא"ש כתב בדעת הר"ף שאין אומרים 'עדין בחתומיו זכין לו' בשטר מתנה ומכר, כל שנתן או מכר לאחרים קודם שנתן לזה השטר. (וע' בבאור הענין בקהלות יעקב).

בשובר, אין חשש שמא כתב ועדיין לא נתן אלא לאחר זמן, ויטרוף שלא כדין מלקוחות שקנו את החוב, [אם משום שביין כך הלא יכול המוכר למחול להם, או משום ששובר זוכה בו למפרע משעת חתימתו, כאביי] — הלכך אם מודה, יחזיר ללווה.

ב. מצא שטר שחרור עבדים — לא יחזיר לעבד, שמא של הרב הוא ונמלך שלא ליתנו. ואם אמר תנו לעבד — נותנים, ואין לחוש לטריפת לקוחות שלא כדין, מהטעם שנתבאר לעיל.

ג. מצא שטר מתנה — לא יחזיר, שמא כתב ליתן ונמלך ולא נתן. ואם אמר תנו — במתנת שכיב מרע ועדיין הוא חי, יחזיר. אבל אם מת, או במתנת בריא — לא יחזיר, שחוששים שמא יטרוף מאחר שלא כדין, כנ"ל.

כאמור, נחלקו הראשונים ז"ל, האם לדעת אב"י אומרים עדין בחתומיו זכין לו בשטר מתנה, ויחזיר אף במתנת בריא, אם לאו.

ד. מצא שובר, בזמן שהאשה מודה שנפרעה — יחזיר לבעל. [אף על פי שיתכן שמכרה כתובתה לאחרים קודם שנפרעה כתובתה, ועתה היא מוציאה שובר שזמן כתיבתו מוקדם ויטרופ מלקוחות שלא כדין — אין חוששים לכך, אם משום שהמוכר שטר חוב יכול למחול עליו, כדשמואל (רבא), אם משום ששובר בזמנו טורף למפרע (כדאביי)].

לדברי רבא, במקום שאין קיים דינו של שמואל — לא יחזיר. וכתב הראב"ד שאם כתוב בשטר 'משתעבדנא לך ולכל דאתי מחמתך' אין יכול למחול. ולפי זה אפשר שעכשיו שהורגלו הכל לכתבו, חוששים שמא כתב לה זאת בכתובה, ואם אינה מוציאה שטר כתובה — לא יחזיר (רשב"א; ר"ן). ויש מי שחולק על דברי הראב"ד (מובא בר"ן).
אין האשה מודה — לא יחזיר, שמא נפל מיד האשה ועדיין לא נפרעה ולא מסרה השובר לבעל.

כלל הדבר: כל מקום שיש חשש הפסד לקוחות (שט"ח, מתנת בריא, מתנת שכ"מ — בן) — לא יחזיר, ואפילו שניהם מודים. ואם הלקוחות ידעו לתבוע להוכיח מתי בא השטר לידו (גט, שטר שחרור) — יחזיר, ויצטרך להוכיח מתי נמסר לו השטר.
וכן בכל מקום שדינו לזכות משעת החתימה (לאביי, שעדין בחתומיו זכין לו. או בשטרי הקנאה), או במקום שהלקוחות לא יפסידו מטעם אחר (מתנת שכיב מרע) — מחזירים.

דף כ

דין המוצא שטרות של בית דין — נתבאר לעיל טז.

מד. א. באלו סימנים מחזירים את השטרות לבעליהם?

ב. מצא שטר בין שטרותיו ואינו יודע מה טיבו — מה יעשה?

א. מצא בחפיסה [= חמת קטנה. רבה בר בר חנה] או בדלוסקמא [= תיק של זקנים. רבה בר שמואל], או שמצא תכריך או אגודה של שטרות — הרי זה יחזיר. וכמה אגודה — שלשה קשורים זה בזה. ומכריז: שטרות מצאתי, ואם בא אחד ואומר שלי הם ושלשה היו, כרוכים זה בזה — הרי זה סימן. [ואם נוקטים קשר סימן (כדלהלן כג): — נותן סימן בצורת הקשר].

דוקא בכגון סימנים אלו שאינם בגופו של שטר, אבל בנתינת סימן בגוף השטר — אין מחזירים לא למלוה ולא ללוה, שהרי כל אחד מהם בקי באותם הסימנים (ר"ן).
רבן שמעון בן גמליאל אומר: שלשה שטרות שכתוב בהם לווה אחד ושלשה מלוים — יחזיר ללוה. שלשה הלווים מן האחד — יחזיר למלוה.

א. משמע מסוגית הגמרא (והובאה בר"ף), ששטרות של לווה אחד ושלשה מלוים, אם אינם מקוימים יש לחוש שמא נפלו מהמלוים כשהלכו לקיימם, הלכך אין להחזירם ללוה אלא במקוימים.

וכן בשלשה לווים ומלוה אחד — אם הם כתובים על ידי סופר אחד, יש לחוש שמא נפלו מיד הסופר ואין להחזירם למלוה.